

20. YÜZYILA KADAR KANADA'DA GÖRÜLEN SANAT VE SANATÇILAR

Meral PER^{*1}

¹: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Bolu. *: **Sorumlu yazar**

ÖZET

Kanada'da binlerce yıl öncesine ait ilk sanat örnekleri Aborjinler'de görülmektedir. Ritüellerde kullanmak amacıyla üretilen bu eserler ticari amaçlarla da kullanılmaktadır. 1759'da Fransız koloni dönemi sırasında, Kanada'ya Erken Avrupa sanatından örnekler getirilmiştir. Bugün Laval Üniversitesi koleksiyonunda yer alan bu örnekler arasında Signorelli, Poussin, Reynolds, Vandyck, Rubens ve Velasquez gibi ustaların eserleri de bulunmaktadır. Bu dönemde resim sanatını desteklemeye yönelik çabalar görülsede, Kanada'da resim sanatı 19. yüzyıla gelene dek belirgin bir karakter göstermemiştir. 1867'ye dek İngiltere kolonisi olan Kanada'da İngiliz askeri akademisinde topografik çizim dersleri alan bir asker ressam kuşağı doğmuştur. Çoğunlukla peyzaj çalışan bu sanatçılar arasında Thomas Davies, George Hariot ve James Pattisonn Cockburn gibi sanatçılar yer almaktadır. Bu dönemde Quebec'te hayat manzaraları resimleyen Cornelius Krieghoff ve Batı Kanada'da yerli hayatı resimleyen Paul Kane gibi Avrupa etkisinde erken Kanada ressamları dikkati çekmektedir.

20. yüzyılın başlarında bir grup Toronto'lu peyzaj sanatçısı Kanada resminin gidişatını değiştirmiştir. Bu sanatçılar, Franklin Carmichael, Lawren Haris, A.Y. Jackson, Frank Johnston, Arthur Lismer, J.E.H. MacDonald ve Frederick Varley'dir. Grubun peyzaj resimlerindeki koyu ve çok renkli Post-Empresyonist üslupları Kanada sanatını uzun yıllar boyunca etkilemiştir.

Bu araştırmada, Kanada resim sanatı tarihi, 20. yüzyılın başına kadar geçen süreçte sanatçıların resim örnekleri ile incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kanada sanat tarihi, Kuzey Amerika sanatı, Quebec sanatı, Kanada empresyonizmi, Yediler Grubu.

CANADIAN ART AND ARTIST UNTIL EARLY 20TH CENTURY

ABSTRACT

Earliest examples of Canadian art go back to the times of Aborigines. Aborigines did not only produce art for their rituals, but also for trading purposes. In 1759, during the French invasion; Early European Art had a strong influence over Canadian artistic development. Art work of important masters such as Signorelli, Poussin, Reynolds, Vandyck, Rubens and Velasques, that are now part of the art collection of Laval University, are a testimonial to the effect of the early European Art on Canadian painting art. Even though, Canadians put enormous effort to support artistic development of Canadian painting art during the same century, Canadian painting art did not succeed in in the development of a distinctive character until 19th century. Under the British dominance, numerous British soldiers received training in topographic drawing from British military academies. Furthermore, Cornelius Krieghoff from Quebec, and Paul Kane from West Canada, whose work reflect European effects, were among the most prominent Canadian painters.

During 20th century, a group of painters changed the course of Canadian Art history. Their art works reflect dark and colourful Post-Impressionist style which made a remarkable effect on the Canadian art for many years to follow.

This research paper investigates the art history of Canadian painting in reference to art work of Canadian painters until the first quarter of 20th century.

Keywords: History of Art in Canada, North American Art, Art in Quebec, Impressionism in Canada, Group of Seven.

1. GİRİŞ

Kanada'da resim sanatı; yüzyıllardır bu topraklarda yaşayan yerliler, sonrasında Avrupa kökenli sanatçıların ülkeye göç etmesi ve akabinde tüm dünyadan ülkeye gelen sanatçılar çerçevesinde değerlendirilebilmektedir. Bu bağlamda Kanada sanatının doğası, farklı kökenlerden gelen sanatçıların geleneklerini ve bunun etkilerini Kanada yaşamının gerçekçiliğine yansıtarak adapte edilmesi ile şekillenmiştir. Coğrafi olarak oldukça büyük bir ülke olan Kanada'da çeşitli etnik ve ulusal geçmişleri olan sanatçılar bir arada yaşamaktadır. Kanada sanatı bu çeşitliliğin bir kombinasyonu olarak ilerlemektedir.

Kanada'da resim sanatı tarihine tarihsel olarak bakıldığında özellikle Quebec'te Katolik Kilisesi, sanatın ilk koruyucuları olarak karşımıza çıkmaktadır. Jean Pierron ve Claude Chauchetiere gibi Yeni Fransa'da (şu an Quebec olan bölge) aynı zamanda ressam da olan rahiplerin eserlerinden çok azı günümüze ulaşabilmiştir. 1759-60'larda İngiliz hakimiyeti, aralarında Thomas Davies, Joseph Frederick Wallet Des Barres, James Peachey, George Heriot, Edward Walsh, James Pattison Cockburn, Richard G.A. Levinge, J.B. Estcourt ve E.Y.W. Herderson gibi ordu mensuplarının da olduğu sanatçılar tarafından Kanada'da Topografik resim kavramını gündeme getirdi. Hakimiyetin sonrasında gelen refah sürecinde, orta sınıf sanatın patronları olarak kilisede yer almaya başladı ve portre, dekoratif resim talepleri arttı. Louis Dulongpre, Francois Beaucourt, Francois Baillairge, William Berczy, Robert Field, Jean Antoine Aide-Crequey, Joseph Legare, Antoine Plamondon, Theophile Hamel ve George Theodore Berthon gibi sanatçılar bu dönemde önem kazanmıştır. Daha sonra ise sanatçılar Avrupa sanatını kapsayan bir tarzda; İngiliz, Fransız ve Amerikan sanat geleneklerini birleştirmişlerdir (McKendry,

1997). Kanada çapında Yediler Grubu, ilk saygın sanatçı grubu ve resim stili olarak nitelendirilmektedir.

Bu araştırma genel tarama amaçlı bir belgesel taramadır. Araştırmada, Kanada resim sanatının 20. yüzyılın başlarına dek nasıl geliştiği sorusuna cevap aranmaktadır. Bu araştırmanın Türkçe dilinde Kanada resim sanatı üzerine belgesel tarama niteliğinde bir araştırma bulunmaması bakımından alana katkı sağlayacağı umulmaktadır.

2. 19. YÜZYIL ÖNCESİ RESİM SANATI

Avrupalılar gelmeden önce Kuzey Amerika'ya yerlilerin kültürünün hâkim olduğu bilinmektedir. Bu dönemden günümüze ulaşan heykelsi obje niteliği taşıyan bulgular, Kanada yerel sanatındaki zenginliği göstermektedir. Doğudaki ağaçlık arazilerden Pasifik ve Arktik kıyılarına kadar olan bölgede yaşayan bu erken sanatçılar, doğal materyallerle çalışarak çevreyle ruhsal ve imgesel bağlantı kurmuşlardır. Bu sanatçıların sanatları genellikle mitolojik başlangıçların dönüşüm ve oluşumlarını resmeden güçlü hikâyeler anlatır (Rhodes, 2001; Hill&Matuz, 1997).

Batı kıyılarında yaşayan yerliler, seremoni ve ritüellerdeki danslarında ahşap oyma masklar kullanmışlardır. Haida, Tlingit, Kwakiutl ya da Bella Coola gibi masklar kabile mitolojisine ilişkin zengin kayıtlar sunmaktadır.

1954 yılında Ontario, Peterborough kuzeyinde bir ormanda 600 ila 1000 yıl önce yapılan taş oyması bir eser bulunmuştur. Bu eserde Algonquin yerlileri tarafından yapılan, mermerin üzerine kazılmış birkaç yüz figürü yer almaktadır. Bugün bu bulgular, Kızılderili (yerli) halk tarafından Kinomagewapkong, yani "öğreten taşlar" olarak adlandırılmaktadır (Rhodes, 2001).

Şekil 1'de figür, Büyük Ruh ya da Yaratıcı Gitchi Manitou'dur. Diğer kazılan figürler ise, kaplumbağa, turna, yılan, tavşan ve gök gürültüsü kuşu gibi figürlerdir (Rhodes, 2001).

Şekil 1. Öğreten Taşlar'dan bir figür.

1700'lü yıllarda Kanada'da Fransız hakimiyetinin başlamasıyla Yeni Fransa'da (Quebec'te) sanatın, Roman Katolik Kilisesi'nin hizmetinde olduğu görülmektedir. Bu dönemdeki en erken resimler kilise mihrabının dekorasyonu ya da dua edenlerin bağışları olarak göze çarpmaktadır. Sanatçı ve mimar olan Claude François dönemin en iyi bilinen ressamlarından. 1670 yılında Quebec'te kısa bir süre kalan sanatçının etkisi oldukça büyük olmuştur. François'in portrelerinde Piskopos François de Laval gibi, Yeni Fransa'daki önemli tarihsel karakterler görülmektedir (Rhodes, 2001).

Şekil 2. Claude François, "Piskopos François de Laval'ın Portresi", Québec Müzesi.

Fransız misyoner rahip Hugues Pommier, Quebec'te kaldığı 15 yıl boyunca portre ressamı olarak ün salmıştır. En tanınmış resimlerinden biri, 1668'de Quebec şehrinde hayatını kaybeden saygıdeğer bir rahibenin portresidir. Sanatçı bu resmi rahibenin ölümünden sadece saatler sonra yapmıştır. Pommier ayrıca dönemin en ünlü kadınlarından biri olan Marie de l'Incarnation'ın de resmini yapmıştır. Marie de l'Incarnation, Fransa'dan Ursuline Manastırı'nı kurmak amacıyla gelmiş ve kendisini 30 yıldan fazla bir süre eğitime adanmıştır. Ayrıca, ilk Algonquin (Kuzey Amerika'da bir Kızılderili kabilesi) ve Iroquois sözlüklerini derleyen kişidir (Rhodes, 2001; Beland 1992).

Şekil 3. Hugues Pommier, "La Mere Marie-Catherine de Saint-Augustin", 1668.

17. yüzyıl Quebec resminde ışığın dramatik etkisini kuvvetlendiren kontrast renklerin birbiri içinde eridiği Barok Sanat'ın özellikleri görülmektedir.

1805 yılında William Berczy portre ressamı olarak Montreal'e yerleşmiştir. Almanya doğumlu Berczy için Kuzey Amerika bir sığınak olmuştur. Berczy, İngiltere ile müttefikte önemli rolü olan Mohawk kabile reisi Joseph Brant'ın resmiyle erken gelen bir üne kavuşmuştur. Ancak sanatçının en tanınmış resmi, Quebec City'den Woolsey ailesinin portesidir. Erken Kanada sanatında önemli bir yere sahip olan bu resimde, konuk odasında üç kuşak aile üyeleri görülmektedir (Rhodes, 2001; Beland 1992).

Şekil 4. William Berczy, "Woolsey Ailesi", 1809.

1740 yılında Quebec'te doğan François de Beaucourt, Fransa'da sanat eğitimi görmek üzere Kanada'dan ayrılmıştır. Yıllarca gezgin ressam olarak Avrupa'da dolaşan sanatçı, 40'lı yaşlarında Kanada'ya dönerek Montreal'e yerel portre ressamı olarak yerleşmiştir. Resimlerinde sanatın oluşumunun tamamen kiliseye bağlı olmadığını gösteren parlak ve canlı renklerin yer aldığı çekici ve neşeli bir atmosfer vardır. Sanatçının aşağıdaki resminde konu kart oyuncusudur (Rhodes, 2001; Beland 1992).

Şekil 5. François Malepart de Beaucourt, Eustache-Ignace Trottier dit Desrivieres, 1793.

1867'ye kadar Büyük Britanya kolonisi olan Kanada'da İngiliz askerleri sonradan İngiliz Kuzey Amerika olarak adlandırılan bölgedeki şehir ve kalelerde konuşlanmışlardır. Bu askeri karargâhlar da görevli birçok kimse İngiltere'de askeri akademi-

de çizim dersleri almıştır. Thomas Davies, Joseph Frederick Walle Des Barres, James Peachey, George Heriot, Edward Walsh, James Pattison Cockburn, Richard G.A. Levinge, J.B. Estcourt ve E.Y.W. Herderson gibi asker sanatçılar, fotoğraf öncesi günlerde stratejik plan amacıyla kırsal bölgelerin coğrafi detaylarını kesin olarak kayıt etmek için topoğrafik çizim öğrenmişlerdir. Boş zamanlarında ise bu sanatçılardan bazıları yeteneklerini yaratıcı kişisel imgelere dönüştürmüştür. Bu resimlerde Kanada peyzajının romantik İngiliz versiyonu sıkça görülmektedir (Rhodes, 2001).

3. 19. YÜZYIL KANADA SANATI

19. yüzyıla gelindiğinde Kanada resim sanatında İngiliz ressamlar dikkati çekmektedir. İngiltere'de doğan ve 1834 yılında Quebec'e gelen ressam Robert Clow Todd portreleri, peyzajları ve atları çizdiği resimleriyle tanınmıştır. Sanatçının en ünlü resimlerinden biri Montmorency Çağlayanı'nın kış görünümüdür. Resimde peyzajın içine doğru uzaklaşan figür grubu görülmektedir. Todd'un resimlerinde halk sanatında olduğu gibi natürel renk tonlarının kullanıldığı masum, naif bir dokunuş etkisi sezilmektedir (Rhodes, 2001).

Şekil 6. Robert Clow Todd, "Montmorency Çağlayanı", 1845.

Quebec'te 1820'lerde kendi kendisine yetişen ressam Joseph Legare, Kanada doğumlu ilk peyzaj ressamıdır. Ayrıca ülkenin ilk sanat galerisini açan ressam, üretken bir ressam olmasının yanı sıra politik reformu destekleyerek, 1837 İsyanı'nda tutuklanmayla yüz yüze gelmiştir. Legare, Quebec City Sağlık Kurulu'nun ve St-Jean-Baptiste Derneği'nin kurulmasına da yardım etmiştir. Legare, en çok Kızılderili savaşları, kolera salgını, büyük yangınlar gibi felaketleri resmettiği dramatik resimleriyle tanınmaktadır. Sanatçının tarihsel doküman

niteliği taşıyan resimlerinde koyu renk tonlarının hassas ve dikkatli bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. 28 Haziran 1845'te Quebec'te çıkan büyük yangın serisinden biri aşağıda gösterilmektedir (Rhodes, 2001; Lord, 1967).

Şekil 7. Joseph Legare "Saint-Jean Batisında Görülen Yangın", 1845.

1804'te bir bakkalın oğlu olarak doğan Antoine Plamondon, Joseph Legare'nin çıraklığını yapmıştır. 1825'te Quebec'te bir atölye açmış fakat kısa süre sonra klasik eğitimin verildiği yıllarda Paris'te okumak üzere bir burs kazanmıştır. 1830'da Quebec'e dönerek kilise komisyonunda çalışmaya başlamış ve resim dersleri vermiştir. Portre ressamı olarak ünlenen Plamondon, Paris'te okumasıyla sanat konusunda yerel bir otorite haline gelmiştir. Plamondon'un resimlerinde yüz ifadelerini ustaca gösteren olağanüstü renk kullanımı görülmektedir. Aşağıdaki portrede Plamondon'un memleketinde yaşayan bir Huron yerlisi ve ressam olan Zacharie Vincent görülmektedir (Rhodes, 2001).

Şekil 8. Antoine Plamondon, "Zacharie Vincent'in Portresi", 1838.

İrlanda asıllı ressam Paul Kane, 1840'larda Avrupa'daki portre galerilerini gezmiş ve İngiltere'de Amerikan sanatçı George Caitlin ile tanışmıştır. Kızılderili ovalarında yaşamış olan bu sanatçıdan etkilenen Kane, Kızılderili reislerinin ve onların orijinal kostümlerinin, örf-adetlerinin ve temsili görünümünün resimlerini yapmak üzere iki buçuk yıl sürecek olan bir seyahate çıkmıştır. Kane'nin çizim yeteneği resmini yaptığı Kızılderili reisler arasında ona bir şöhret kazandırmıştır. Kane, suluboya ve karakalem çizimlerinde Kuzey Saskatchewan Nehri yakınlarında bizzat tanık olduğu bufalo avı gibi olayları resmetmiştir. Sanatçının resimlerinde yumuşak renk tonları kullandığı görülmektedir (Rhodes, 2001).

Şekil 9. Paul Kane, "Blackfoot Kızılderililerinin Reisi Büyük Yılan" 1851-56.

19. yüzyıl Kanada resminin bir diğer ressamı Cornelius Krieghoff'un sanatını başlangıçta hikâye anlatıcılığı şekillendirmiştir. Küçük ayrıntıların yer aldığı resimleri, izleyiciyi resimdeki hikâyeyi çözmeye yönlendirmektedir. Montreal bölgesine yerleşen Krieghoff, hayatı boyunca titiz zenginlikteki "Kanada" tasvirleriyle geniş bir ün elde etmiştir. Krieghoff'un resimlerinde gökyüzü önemli bir yer tutmaktadır. Hava yağmurlu ya da açık olsun, resmin ruh durumunu gökyüzünde kullanılan renk tonları belirlemektedir (Rhodes, 2001).

Şekil 10. Cornelius Krieghoff, "Geçit", 1859.

Kanada doğumlu ressam Lucius O'Brien, özellikle deniz görüntülerini seçen bir manzara ressamıdır. 1880 yılında kurulan ve ülkenin büyük şehirlerinde yıl boyunca düzenlenen sergilerle faaliyet gösteren Kanada Kraliyet Akademisi'ne on yıl başkanlık yapmıştır. Bu akademiden Kanada Ulusal Galerisi (National Gallery of Canada) doğmuştur.

1872 yılında profesyonel sanat hayatına dönene kadar mühendis olarak çalışmış olan O'Brien, romantik manzara resimlerinde uzmanlaşmıştır. Bu resimlerde günün saatlerine göre canlı, parlak ya da sis perdesi içinde eriyen renklerin kullanıldığı görülmektedir (Rhodes, 2001).

Şekil 11. Lucius O'Brien, "Saguenay'de Gün Batımı", 1880.

Erken yaşta ünlü olan Kanadalı peyzaj ressamı Homer Watson, henüz 25 yaşındayken 1880 yılında ilk Kanada Kraliyet Akademisi sergisinde bir resmini satmıştır. Bu resim Kraliçe Victoria'ya hediye edilmek üzere genel vali tarafından satın alınmıştır. Başarılı bir suluboya manzara ressamı olan Kraliçe, çok geçmeden iki tane daha satın almıştır. Bir kaç yıl sonra ünlü yazar Oscar Wilde Kuzey Amerika

turundayken Watson'ın sanatını görmüştür. Wilde daha sonra Londra, İngiltere'de sanatçıyı arkadaşlarına "Amerika'daki buluşum Mr. Watson, Kanadalı Constable'dır" diye takdim etmiştir. Büyük İngiliz manzara ressamı Constable ile karşılaştırılması, uzun kariyeri boyunca Watson'ın üzerinde kalmıştır. Watson'ın resimlerinde kahverengi ve toprak renklerinin yumuşak tonları görülmektedir (Harper, 1966).

Şekil 12. Homer Watson, "Değirmen", 1880.

19. yüzyıl Kanada peyzaj sanatçıları arasında önemli bir yere sahip James Wilson Morrice, müzik alanında da çok başarılı olmasına rağmen dünyada resim sanatçısı olarak tanınmaktadır. Çoğunlukla resimlerini küçük ahşap paneller üzerine yapmıştır. Kolaylıkla taşınabilen bu paneller, sanatçıya ışığın ve rengin anlık izlenimini yansıtmaya özgürlüğü vermiştir. 1890'dan itibaren yeni konular araştırmak üzere Paris başta olmak üzere gezilere başlamıştır. Ancak sağlığı bu geziler için elverişli olmadığından sanatçı, 1924 yılında Tunus'ta yaşamını yitirmiştir (Harper, 1966).

Fransız ressam Henri Matisse, Morrice'i "Hassas gözü olan bir sanatçı" olarak nitelendirmiştir. Picasso ve diğer modern sanatçıların etkileri Morrice'in basitleştirilmiş desenlerinde görülmektedir. Ancak modern soyutlama sanatçının ilgisini dışında kalmıştır (Buchanan, 1950).

Paris'e yerleşmesine rağmen 1. Dünya Savaşı'na kadar ailesini düzenli olarak her yıl ziyaret eden Morrice özellikle kış mevsimini tercih etmiş ve Quebec manzaralarını resmetmiştir.

Şekil 13. James Wilson Morrice, "Levis'tan Quebec'e Vapur", 33 x 46.2 cm.

Ozias Leduc, 1864-1955 yılları arasında Quebec'in Saint-Hilaire adındaki küçük bir dağ kasabasında yaşamını sürdürmüş ve Kanada sanatına dini eserlerin yanı sıra birçok portre, manzara ve natüromort da bırakmıştır. Kilise dekoratörü olarak çalışan sanatçının resimleri, bugün Kanada sanatının hayranlık uyandıran eserleridir (Reid, 1989).

Anonim bir eleştirmen, Leduc resmini "güzelliğin, uyumun, zarafetin ve rengin şiiiri" olarak tanımlamıştır. Yediler grubu ressamlarından A.Y. Jackson, Leduc'un resmini Montreal Sanat Derneği'nin 1915 yılındaki yıllık bahar sergisinde gördüğü en iyi resim olarak ifade etmiştir. Kanada Ulusal Galerisi bu resmi kendi koleksiyonuna dâhil etmiştir. Leduc'un Yeşil Elmalar adlı resmi, sanatçının ustalık eseri olarak kabul edilmiştir (Reid, 1989).

Şekil 14. Ozias Leduc, "Yeşil Elmalar", 1914, 63.3 x 94.4 cm.

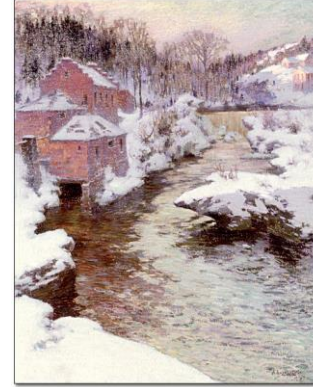
3.1.Kanada Empresyonizmi

Kanada sanatında, 19. yüzyıl sonunda Paris'e sanat eğitimi almak üzere seyahat etmek oldukça yaygındı. 1890'larda Paris galerilerinde yer alan Fransız Empresyonizmi'nin sanatçıları Monet,

Rendir ve Degas'nın resimleri Kanada sanatçıları oldukça etkilemiştir. Bu sanatçılardan biri 1900 yılında Uluslararası Sanat Fuarı'nda (Exposition Universelle) bronz madalya kazanan Marc-Aurele Suzor-Cote'dir. Sanatçı Paris'ten Quebec'e döndüğünde empresyonizmin güneş dolu renklerini de beraberinde getirmiştir. Ayrıca Rodin tarzından etkilenerek heykeller de yapmıştır (Duval, 1990).

James Wilson Morrice'in arkadaşı olan ressam Maurice Cullen, 1902 yılında Paris'ten Kanada'ya dönmüş ve uzun kariyer hayatı boyunca paletinde parlak empresyonist renkleri bulundurmıştır. Kış mevsimini sıkça işleyen Cullen, Quebec yakınlarında ay ışığı altında beliren mavi gölgeleri resimlerine aktarmıştır.

Cullen ve Suzor-Cote'den daha genç bir ressam olan Clarence Gagnon, kırsal Quebec manzaralarını betimlediği resimleriyle tanınmaktadır. 1930'larda çiftlik hayatının anlatıldığı klasik bir Quebec romanı olan Maria Chapdelaine için bir illüstrasyon serisi resmetmiştir (Newlands, 2007).

Şekil 15. Marc-Aurele de Foy Suzor-Cote, "Magog Nehri", 1913, 99.1 x 78.7 cm, Ontario Devlet Sanat Koleksiyonu.

3.1.3. Yediler Grubu

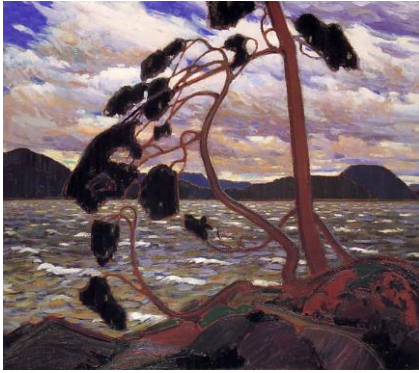
1913 yılında, Lawren Harris, sanat hamilerinden Dr. James MacCallum ile birlikte Toronto'da meşhur Atölye Binası'nı inşa etmiştir. Yedi sanatçı bu binada buluşarak çalışmaya karar vermiş ve Toronto'da bulunan Sanat Galerisi'nde sergi açmayı hedeflemişlerdir. Mayıs 1920'de açılan bu serginin ardından sonra Yediler Grubu 1921, 1922, 1925, 1926, 1930 ve 1931 yıllarında çeşitli sergiler açmıştır (Hill, 1995).

1932'de dağılan Yediler Grubu üyeleri, 1933 yılında daha geniş tabanlı bir topluluğun kurulması için öncülük etmişlerdir. Böylece Kanada Ressamlar Grubu şekillenmiştir. Yediler Grubu, ülkenin en yaratıcı ressamalarını temel alarak çeşitli sergiler düzenlemiştir (Hill, 1995).

Tom THOMSON (1877-1917)

Kanada'nın en ünlü ressamlarından olan Tom Thomson, küçük bir okulda sanat eğitimi görmüştür. Bir Toronto firması olan Grip Limited'de illüstrasyon yapmak üzere iş bulduğunda 31 yaşında olan Thomson, hafta sonları ve tatillerde kuzeye resim yapmaya gitmiştir. Kanada Kalkanı bölgesine göç eden sanatçı, orada kendisini meşhur eden renge duyarlı olağanüstü tarzını geliştirmiştir. Sanatçı 1917 yılında henüz 41 yaşında iken hayatını kaybetmiştir.

Thomson'un en büyük ve son resimlerinden biri olan Batı Rüzgârı (The West Wind) sanatçının en tanınmış resimlerinden biridir. Thomson'un arkadaşı ve takipçisi olan ressam A.Y. Jackson, bu eserden "Thomson'un en önemli eserlerinden biri" olarak bahsetmiştir. Sanatçının ölümünden sonra bu resim Londra ve Paris'e götürülmüş ve eleştirmenler tarafından resimde yer alan düz şekillerde Japon etkisi olduğu düşünülmüştür. 1950'lerde çevre ve orman uzmanı bir profesör tarafından eserde bulunan yerin Algonquin Parkı'ndaki Grand Lake olduğu belirtilmiştir (Newlands, 2007).

Şekil 16. Tom Thomson, "Batı Rüzgârı", 1917.

A.Y. JACKSON (1882-1974)

A.Y. Jackson'ın sanatsal yolculuğu William Brymer'in öğrencisi olarak Montreal'de başlamıştır. Avrupa'da öğrenim gördükten sonra Toronto'ya

yerleşen sanatçı, 60 yılın üzerindeki kariyeri boyunca Newfoundland'den Pasifik'e ve Kuzey Kutbu'nun en uzak derinliklerine kadar ülkenin coğrafi özelliklerini resimlerine yansıtmıştır. Quebec'in pastel renk tonlarındaki kırsal köylerini, Ontario'nun maden kasabalarını, buz tutmuş Eskimo yerleşimlerini ve British Columbia'nın Kızılderili yerleşim bölgelerini resmetmiştir (Duval, Cinader, Eber ve Roloff, 1976).

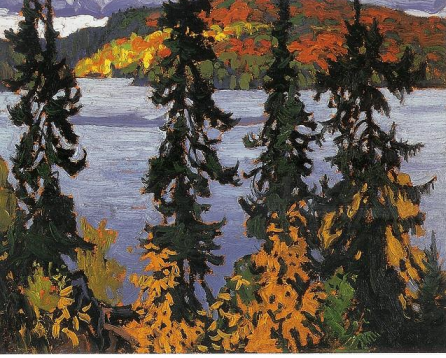
J.E.H. MACDONALD (1873-1932)

1909 yılında MacDonald, Kuzey Ontario'daki ilk ressamlardan biridir. Erken resimleri neredeyse monokrom denilebilecek kadar yumuşak renk tonlarındadır. İlerleyen yıllarda bu renkler kendini "Dağınık Bahçe" adlı eserinde olduğu gibi birden patlayan renklere bırakacaktır. Yediler Grubu'nun diğer üyelerinden çok daha az seyahat eden MacDonald'ın en çok 1918-1919 yılları arasında Kuzey Ontario bölgesindeki Algoma etkilemiştir. Sanatçı burada Kutsal Arazi, Brook'ta Yapraklar, Algoma'da Sonbahar, Montreal Nehri'nde Güz ve Algoma Şelalesi gibi unutulmaz eserlerini üretmiştir. Macdonald 1932'de hayatını kaybedene dek 10 yıl boyunca Ontario Sanat Koleji'nde eğitimcilik yapmıştır (Duval, Cinader, Eber ve Roloff, 1976).

Lawren HARRIS (1885-1970)

Lawren Harris, Yediler Grubu'nu oluşturan birçok yetenekli sanatçının bir araya gelmesini sağlayan temel güçlerden birisidir. Emily Carr'ı ve birçok genç ressamı desteklemiştir. Ayrıca Harris, Kanada Ressamlar Grubu'nun kurucusudur (Newlands, 2007).

Kariyeri 1910 ve 1911 yılları arasında çoğunlukla Toronto'yu resmettiği koyu renk manzara resimleri serisiyle başlar. 1912 ve 1920 yılları arasında kendi evini ve manzaralarını resmetmiştir. Bu döneme ait öne çıkan resimler arasında Algoma Ağaçlığı 1919, Beaver Dam 1919, Montreal Nehri 1920 ve Kırmızı Akçağaçlar 1920 yer almaktadır. 1930-31 yıllarında ise Kuzey Kutbu manzaralarını resmetmiştir. Bu döneme ait önemli çalışmalar arasında Eclipse Sound ve Bylot Adaları, Ellesmere Adası, Buzdağları ve Davis Boğazı yer almaktadır. Harris'in resimlerinde rengin soyut bir şekilde kullanıldığı görülmektedir (Duval, Cinader, Eber ve Roloff, 1976).

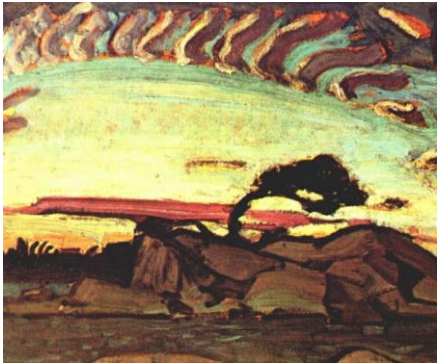

Şekil 17. Lawren Harris, "Montreal Nehri", 1920, 26.7 x 34.9 cm.

Arthur LISMER (1885-1969)

Yediler Grubu'nun eğitimcilerinden olan Lismer, 1915'ten ölümüne kadar Ontario Sanat Koleji, Nova Scotia Sanat Koleji, Montreal Güzel Sanatlar Müzesi ve McGill Üniversitesi gibi birçok kurumda çalışmıştır.

Kanada'nın birçok yerini resmeden sanatçı, aynı zamanda Yediler Grubu'nda Georgian Bay bölgesini resmeden sanatçı olarak da tanınmaktadır. Bölgenin bitki örtüsünü resmettiği yağlıboya eskizleri, sanat hayatının en zengin kompozisyonlarını barındırmaktadır. Kanada Ormanı adlı çalışmasında doğanın dokusuna ilişkin şiddeti gösterirken, Bay adasından bir görünüm olan Akşam Silüeti adlı çalışması romantik bir özellik taşımaktadır (Duval, Cinader, Eber ve Roloff,1976).

Şekil 18. Arthur Lismer, "Akşam Silüeti", 1926, 32.4 x 40.6 cm.

Frederick VARLEY (1881-1969)

Varley, şiirsel manzara resimleriyle Yediler Grubu-

'nun romantiklerindedir. Erken İngiliz manzara ressamlarından Cotnam, Samuel Palmer ve Turner hayranı olan Varley'in portreleri İngiliz portre geleneğini yansıtmaktadır. Resimlerinde spiritüel tonlar olarak tanımladığı mavi, altın, mor ve yeşil renkleri hakimdir.

Varley, 1926 ve 1934 yılları arasında Pasifik Kıyısı'ndaki en şiirsel manzaraları resmetmiştir. McMichael Kanada Koleksiyonunda bulunan lirik mavi ve yeşili içeren Lynn'de Ayışığı 1933 ve ekspresyonist tarzındaki Sphinx Glacier, Mt. Garibaldi bu resimler arasındadır (Duval, Cinader, Eber ve Roloff,1976).

Franklin CARMICHAEL (1890-1945)

Carmichael'in Yediler Grubu'ndaki erken dönem çalışmalarında hareketli bir coşkuyu yansıtan, zengin, koyu, parlak renklerin ortaya çıktığı görülmektedir. Sanatçının manzara resimlerinde ise erken çalışmalarından farklı olarak kalın sürülmüş altın, vermilyon ve zümrüt yeşili renklerinden, daha yumuşak koyu mavilere, grilere ve siyahlara doğru değişim görülmektedir. Carmichael'in çalışmaları arasında Kuzey Tundra 1931 ve Grace Gölü 1933 dikkati çekmektedir (Duval, Cinader, Eber ve Roloff,1976).

Şekil 19. Franklin Carmichael, "Kuzey Tundra", 1931, McMichael Kanada Sanat Koleksiyonu.

Alfred Joseph CASSON (1898-1992)

Casson'un dingin peyzajları genellikle Ontario'nun güneyi ve merkezindeki yerleşim yerlerinden görüntülerdir. Sanatçı resimlerinde insan figürlerine çok az yer verse de resimlerindeki ev, çiftlik ve kiliseler yaşanmışlık hissi vermektedir. Yediler Grubu içerisinde sanatçı geleneksel bir duruş sergilemektedir. Gelenekselliğe olan bu saygısı ona

büyük bir itibar kazandırmış ve Kanada Kraliyet Akademisi'nin başkanı olmasını sağlamıştır.

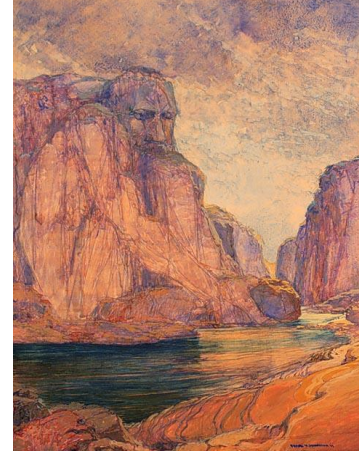
Casson, Kanada sanatının en iyi suluboya ressamlarından biridir. Tekniğini Carmicheal'den öğrenmiş ve onunla birlikte Kanada Suluboya Ressamları Derneği'nin kurucu üyelerinden olmuştur. Sanatçının McMicheal Kanada Koleksiyonu'nda bulunan Beyaz Çam gibi büyük ölçekteki resimlerinin orijinaleri suluboyalardan gelmektedir. Erken dönem (1917) çalışmalarında nü çalışan sanatçı, 1920'lerin başında peyzaj çalışmaya başlamıştır. Ağaçlar 1920, Kayalar ve Gökyüzü 1921, Haliburton Korusu 1924 ve Kavaklar 1925 bu çalışmalar arasında yer alır. Sanatçının 1929'da Sombreland, Superior Gölü ve Pike Gölü eskizlerinde ise kişisel renk stilinin ortaya çıktığı görülmektedir (Duval, Cinader, Eber ve Roloff, 1976).

Şekil 20. A.J. Casson, "Beyaz Çam", 1947-1953.

Frank JOHNSTON (1888-1949)

Johnston'ın 1918'de yaptığı Algoma resimleri Yediler Grubu içerisinde öne çıkmaktadır. Kariyerinin başlangıcından beri doğaya yaklaşımı dramatik bir şekilde gelişen sanatçının son dönem resimlerinde renkler, neredeyse fotoğrafik gerçekçilik denilebilecek bir teknikle ele alınmıştır. Grup içinde kısa bir süre kalmış olsa da katılımı çok etkili olan Johnson, gruptan ayrıldıktan sonra eğitimciliğe dönmüştür (Duval, Cinader, Eber ve Roloff, 1976).

Şekil 21. Frank Johnston, "Vadinin Gardiyanı", 1917.

Edwin HOLGATE (1892-1977)

Edwin Holgate, 1931'de Yediler Grubuna geç bir katılımda bulunmuştur. 1920'lerin başında Kanada'ya dönmeden önce birkaç yılını Paris'te figür çalışarak geçirmiştir. Peyzajları ise genellikle hayatının büyük kısmını geçirdiği Laurentians'dandır. Kariyeri boyunca Yediler Grubu'nun diğer üyeleri gibi maddi zorluklar yaşamıştır. Diğerleri bu sorunu eğitimcilik yaparak çözmeye çalışırken Holgate duvar dekorasyonuna yönelmiş ve birçok duvar resmi yapmıştır. Gruptan sonra nihayet 1935'ten 1940'a kadar Montreal Sanat Derneği'nde eğitimcilik yapan Holgate, Jean-Paul Lemieux ve Stanley Cosgrove gibi Kanada'nın birçok yetenekli kavramsal sanatçısına eğitim vermiştir (Duval, Cinader, Eber ve Roloff, 1976).

Şekil 22. Edwin Holgate, "Çellist", 1923, 129.5 x 97.8 cm.

Lionel Lemoine FITZGERALD (1890-1956)

Fitzgerald, Yediler Grubu üyeleri arasında batı Kanadalı olan tek sanatçıdır. Resimleriyle Kanada sanatında önemli bir yer edinen sanatçı, açıkça Kanada'nın Seurat'sı ya da Vermeer'i olarak da tanımlanabilir. Fitzgerald, resimlerine tema olarak genellikle bir garaj, bir avlu, birkaç elma ya da penceredeki bir bitki gibi oldukça basit ve sıradan konuları seçmiştir (Duval, Cinader, Eber ve Roloff,1976).

4. SONUÇLAR

Kanada resim sanatının incelenmesi ile ulaşılan sonuçlara göre; Kanada'da resim sanatına sömürge dönemi öncesinde yerlilerin kültürü hâkimdir. Bu dönemden günümüze ulaşan eserler çoğunlukla mitolojik konulardadır. 17. yüzyılda, çoğunlukla dini konularda olmak üzere Avrupa'dan resim ve özgün baskı çalışmaları getirilmiştir. Jean Pierron ve Claude Chauchetiere gibi Yeni Fransa'da (şu an Quebec olan bölge), aynı zamanda ressam da olan rahiplerin eserlerinden çok azı günümüze ulaşabilmiştir. bu eserlerde kontrast renklerin birbiri içinde eridiği Barok Dönem renk özellikleri görülmektedir. 1759-60'larda İngiliz hâkimiyeti, aralarında Thomas Davies, Joseph Frederick Wallet Des Barres, James Peachey, George Heriot, Edward Walsh gibi ordu mensuplarının da olduğu sanatçılar tarafından Kanada'da Topoğrafik resim kavramını gündeme getirmiştir. Sömürge sonrasında gelen refah sürecinde orta sınıf, sanatın patronları olarak kilisede yer almaya başlamıştır. William Berczy, Joseph Legare, Paul Kane ve Antoine Plamondon gibi sanatçılar bu dönemde önem kazanmıştır. Bu sanatçıların resimlerinde yumuşak renk tonlarının ustaca tuvale aktarıldığı görülmektedir. 19. yüzyılın ilk yarısında, Kanada resminin Avrupa resim tarzına çok yakın olduğu görülmektedir. Ancak bu dönemde sanatçıların yerel Quebec yaşamını da resmettiği dikkati çekmektedir. 1880 yılında Kanada Kraliyet Akademisi ve Kanada Ulusal Galerisi'nin kurulması, Kanada sanatına önemli ölçüde itibar kazandırmıştır. Lucius O'Brien, Homer Watson, Ozias Leduc, Morrice Cullen ve Marc-Aurele de Foy Suzor-Cote Akademi ve Galerisi'nin bu yıllarda öne çıkan sanatçılarıdır. Bu sanatçıların eserlerinde ışığın ve rengin anlık izlenimlerini yansıtan parlak empresyonist renkler görülmektedir. 20. yüzyılın başlarında bir

grup Torontolu peyzaj sanatçısı Kanada resminin doğasını değiştirmiştir. Bu sanatçılar Tom Thomson, Franklin Carmichael, Lawren Harris, A.Y. Jackson, Frank Johnston, Arthur Lismer, J.E.H. MacDonald ve Frederic Varley'dir. Kanada'nın en ünlü ressamlarından Tom Thomson 1917'de yaşamını yitirince kalan grup üyeleri Yediler Grubu olarak 1920'de ilk sergilerini açmıştır. 1932'de dağılan grubun peyzaj resimlerindeki koyu ve çok renkli Post-Empresyonist üslupları Kanada sanatını uzun yıllar boyunca etkilemiştir. Yediler Grubu sanatçılarının erken resimlerinde yumuşak tonların kullanıldığı, ancak ilerleyen yıllarda rengin soyut bir tarzda değişim gösterdiği görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Beland, M. (1992). *Painting in Quebec 1820-1850*. Quebec: Quebec Müzesi Yayınları.
2. Buchanan, D.W. (1950). *The Growth of Canadian Painting*. London and Toronto: Collins.
3. Duval, P. (1990). *Canadian Impressionism*. Toronto: McClelland&Stewart Inc.
4. Duval, P. Cinader, B. Eber, D.H. ve Roloff, H.B. (1976). *A Heritage of Canadian Art, The McMichael Collection*. Toronto-Vancouver: Irwin&Company Limited.
5. Harper, J. R. (1966). *Painting in Canada*. University of Toronto Press.
6. Hill, C. C. (1995). *The Group of Seven: Art for a Nation*. Ottawa: National Gallery of Canada.
7. Hill, R. W. ve Matuz, R. (1997). *St. James Guide to Native North American Artists*. New York: St. James Press.
8. Lord, B. (1967). *The History of Painting in Canada*. Canadian Government Pavilion, Expo 67.
9. McKendry, B. (1997). *A to Z of Canadian Artists&art terms*. Ontario: Canadian Copyright Licensing Agency.
10. Newlands, A. (2007). *Canadian Paintings, Prints and Drawings*. Firefly Books, Limited.
11. Reid, D. (1989). *A Concise History of*

Canadian Painting. Oxford University Press.

12. Rhodes, R. (2001). *A First Book of Canadian Art*. Toronto ON: Owl Books/Greey de Pencier Books.